

Методи інформаційного впливу віртуальних спільнот у соціальних мережах

Руслан Гумінський

Науковий центр Сухопутних військ
Національна академія сухопутних військ
Львів, Україна
GRuslan@meta.ua

The questions we have been considered about the directions and methods of informational influence of virtual communities in the Internet environment of social networks. We defined the stages of the informational impact of virtual communities on the national interests of the state and society.

Ключові слова: віртуальні спільноти, інформаційний вплив, методи впливу.

У сучасному інформаційному суспільстві відбувається становлення соціальних формацій – віртуальних спільнот, з принципово іншими (порівняно з традиційними формами впливу на соціальні структури в індустріальному суспільстві) можливостями з надання впливу на традиційні громадські та державні структури. Віртуальні спільноти все активніше і масштабніше використовують в інтересах інформаційного впливу. Вони надають широкі можливості в плані впливу на формування громадської думки, прийняття політичних, економічних і військових рішень, впливу на інформаційні ресурси противника і поширення спеціально підготовленої інформації (дезінформації) [1].

Сторінки дискусій віртуальних спільнот у соціальних мережах в інтересах інформаційного протиборства можуть використовуватися за такими напрямками:

- як засіб комунікації;
- як засіб для організації мітингів, масових заворушень або акцій протесту;
- для поширення інформації з метою маніпулювання свідомістю.

Яскравим прикладом застосування соціальних мереж як засобів комунікації є події, які сталися під час «Арабської весни». В Ірані в 2009 році «Twitter» став платформою для координації

Андрій Пелешишин

Кафедра СКІД
Національний університет “Львівська політехніка”
Львів, Україна
apele@ridne.net

антидержавних демонстрацій. Події 2011 – 2012 рр. в Єгипті показали, що перший етап не координувала жодна політична організація, акції протесту виникали в соціальних мережах – «Twitter» та «Facebook» їх проводила молодь [2, 3]. Але треба враховувати, що кількість користувачів арабських країн на той час була доволі низькою – в Єгипті доступ мало 24 % населення, а в Лівії – 6 %.

Засобом для організації заходів протесту стала акція протесту в центрі Києва, а також в інших містах України, яка отримала назву «Євромайдан». Її стартом можна вважати пост відомого блогера Мустафи Найєма, який у «Facebook» закликав вийти на Майдан 21 жовтня 2013 року. Вже через годину після публікації кількість коментарів перевищала 600, а тих хто хотів вийти на Майдан було понад тисячу. Майже всі учасники акції постійно листувалися в соціальних мережах, завантажували фото- і відеофайли, запрошували до акції протесту друзів та знайомих з усієї території України [4].

Іншим прикладом є реакція інтернет – користувачів в 2012 р. на закриття файлообмінника EX.UA. Як акція протесту була запланована в соціальних мережах Dos-атака інтернет – сторінок державних установ та відомств.

З метою маніпулювання свідомістю поширюють інформацію щодо діяльності терористичних організацій, сект, щоб залякувати населення та мобілізувати прихильників до своїх лав, пропагують ідеї, що створюють загрозу державі, суспільству [1]. У Тунісі в 2010 р. соціальні мережі «Facebook» та «Twitter» використовувалися не тільки для координації дій, але і як засіб здобуття міжнародної підтримки для опозиції [5]. В 2011 р. в Сирії головна роль

соціальних мереж була пропандистською, вони стали основним джерелом неправдивої інформації про події, що відбувалися [2]. Яскравим прикладом ведення пропандистської діяльності є реалізація проекту «Новоросія». Так з травня 2014 р. у «Вконтактах» було створено понад 800 груп що обговорювали відповідну тематику. Необхідно зазначити, що серед зареєстрованих учасників груп були не тільки користувачі соціальних мереж, які вказували своє місце проживання в Донецькій або Луганській областях, а також з інших регіонів України та громадяни Російської Федерації.

Розглядаючи інформаційний вплив віртуальних спільнот на національні інтереси держави, суспільства виділяють три етапи формування та інформаційного впливу віртуальних спільнот [6]:

- перший етап – створення активного соціального сегмента незадоволеного політичним режимом;
- другий етап – інтенсивна інформаційна пропаганда цієї незадоволеності в інформаційному просторі;
- третій етап – блокування соціальних груп, які не підтримують ідеологію цього соціального сегмента.

При цьому повинні вирішуватися такі завдання:

- розбудити (підвищити) активність масової свідомості;
- утримати активність (агресивність) на певному рівні, не виходячи за його межі;
- озброїти своїх прихильників аргументацією для бесід з їхніми супротивниками.

Методи для розв'язання цих задач не відрізняються від класичних методів інформаційного впливу і починаються з атаки на масову свідомість з використанням класичних методів інформаційних війн [4, 7]:

За цілями:

- методи пропаганди;
- методи контрпропаганди.

Методи пропаганди націлені на те, щоб донести до населення необхідні ідеї, тобто сформувані на певній ділянці інформаційного простору потрібні інформаційні сутності. Відповідно, методи контрпропаганди спрямовані на дискредитацію ворожих ідей, руйнування

шкідливих інформаційних сутностей і недопущення їх виникнення надалі.

Отже, зважаючи на можливості й властивості притаманні віртуальним спільнотам у соціальних мережах останнім часом все частіше вони стають об'єктами і засобами зовнішнього інформаційного управління і ареною інформаційного протиборства на різних рівнях.

ЛІТЕРАТУРА

- [1] I. Grynenko, D. Prokofieva-Yanchylenko, "Influence of virtual communities on information security: the current state and trends of development", Legal, normative and metrological provision of information security systems in Ukraine, vol. 23, no. 1, pp. 18-23, 2012.
- [2] A. Gnedash, N. Ryabchenko, "Constructive and destructive social and political practices in the online space of modern Russia: "feilies", "cases", "mechanics", Human. Community. Control, vol. 23, no. 1, pp. 40-54, 2012.
- [3] A. Podtserob, "Arabian turmoil: the role of propaganda and modern information technologies," Institute of the Middle East, 2012. [Online]. Available: <http://www.iimes.ru/?p=15619>. [Accessed: 16- Apr-2018].
- [4] Smirnov, Global Security in the Digital Age: Stratagems for Russia, All-Russian Research Institute of Geosystems, 2014.
- [5] B. Niekerk, K. Pillay, M. Mahara "Analyzing the Role of ICTs in the Tunisian and Egyptian Unrest from an Information Warfare Perspective", International Journal of Communication, no. 5, pp. 1406-1416, 2011.
- [6] G. Pocheptsov, Control over the mind, Kyiv-Mohyla Academy, 2012.